

Termodynamika (kapitola 6.1.)

- Rozhoduje pouze počáteční a konečný stav
- Nezávisí na mechanismu změny
- Předpověď směru, samovolnosti a rozsahu reakcí
- Nepočítá s časem, neurčí rychlost nebo mechanismus děje

Energie

$$1 \text{ kalorie} = 4.1868 \text{ J}$$

$$1 \text{ eV (molekula)}^{-1} = 96.485 \text{ kJ mol}^{-1}$$

Práce

$$W_{\text{mechan}} = F \times l = m \times a \times l$$

$$1 \text{ J} = 1 \text{ N m} = 1 \text{ kg m}^2 \text{ s}^{-2}$$

$$W_{\text{el}} = P \times t$$

$$1 \text{ J} = 1 \text{ W s} = 1 \text{ kg m}^2 \text{ s}^{-2}$$

Izolovaný, uzavřený, otevřený systém

Termodynamické děje

Izotermický konstantní teplota $dT = 0$

Izobarický konstantní tlak $dp = 0$

Izochorický konstantní objem $dV = 0$

Adiabatický nevyměňuje se teplo $dQ = 0$

Diatermický vyměňuje se teplo $dQ \neq 0$

Stavová funkce : fyzikální charakteristika, jejíž hodnota

závisí na stavu soustavy

U, H, S, G jsou funkcí T, p, c

Teplo, teplota

$$Q = C \times \Delta T$$

$$C = \text{tepelná kapacita} \quad \Delta T = Q / C$$

$$Q = m \times c_s \times \Delta T$$

c_s = specifické teplo = množství tepla potřebné k ohřátí 1 g látky o 1 K bez fázové přeměny [$\text{J K}^{-1} \text{g}^{-1}$]

c_M = specifické molární teplo [$\text{J K}^{-1} \text{mol}^{-1}$]

$$c_M = M c_s$$

specifické molární teplo c_M je přibližně konstantní pro různé látky

(Dulong-Petitovo pravidlo)

Přenos tepla

$$\frac{Q}{t} = \frac{KA(T_1^{horké} - T_2^{studené})}{l}$$

Q = teplo přenesené za čas **t**

K = tepelná vodivost

A = plocha

T = teploty

l = tloušťka překážky

Kinetická a potenciální energie

Kinetická energie E_k – pohybová, aktivní, koná práci,

$$E_k = \frac{1}{2}mv^2$$

Potenciální energie – inaktivní, připravena konat práci, výsledek relativní pozice nebo struktury

gravitační, mechanická, elektrická, chemická

Vnitřní energie, U

U je stavová funkce – závisí na T, p, ... a mění se s jejich změnou

U = součet translační, rotační, vibrační, kmitů mřížky, vazebné energie,.....

Hodnotu U nelze změřit ani vypočítat

Změny U lze měřit při výměně:

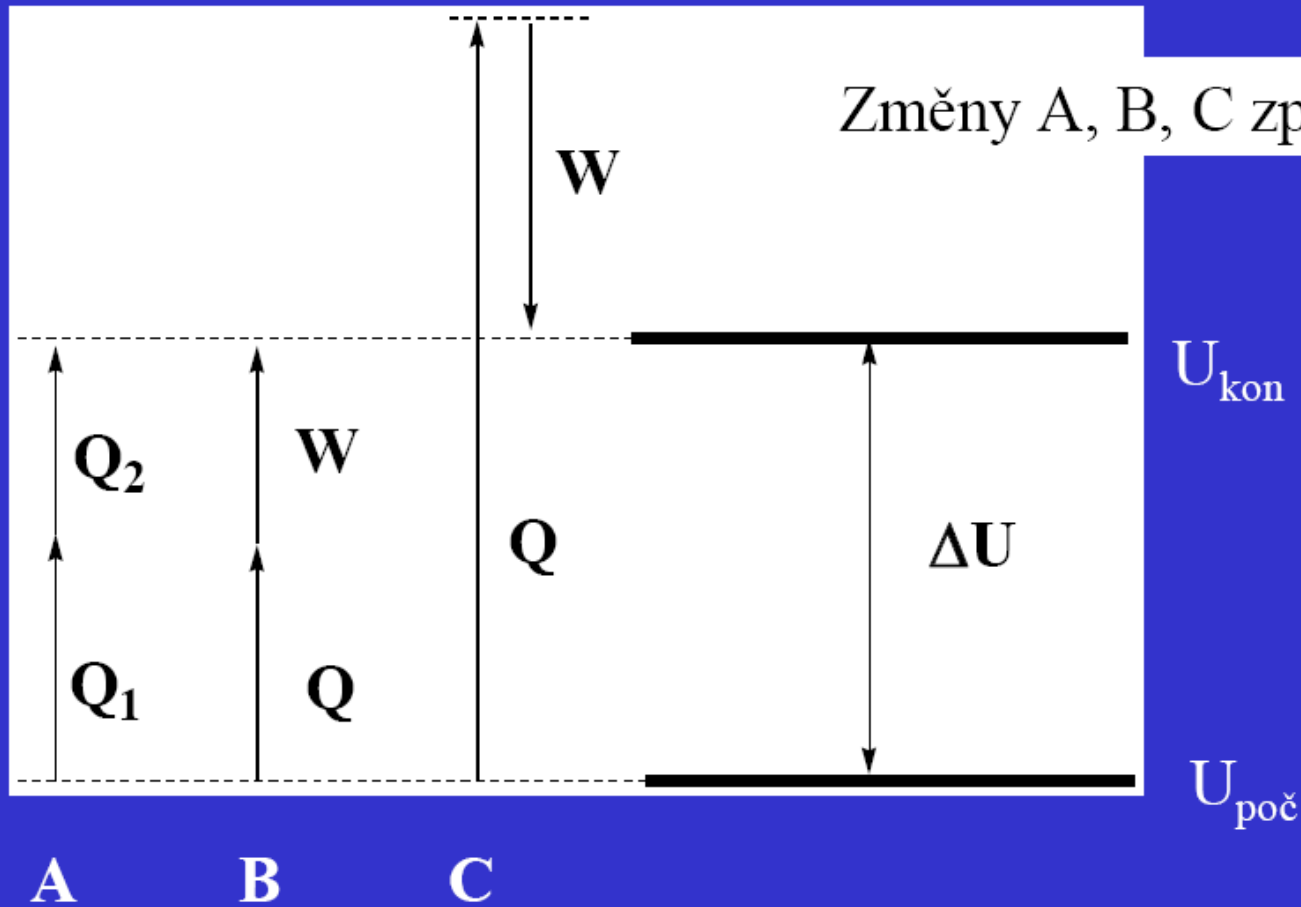
tepla Q, práce W, elektrické energie E_{el}

$$\Delta U = U_{kon} - U_{poč}$$

Nezávisí na cestě a způsobu změny U, ale jen na počátečním a konečném stavu

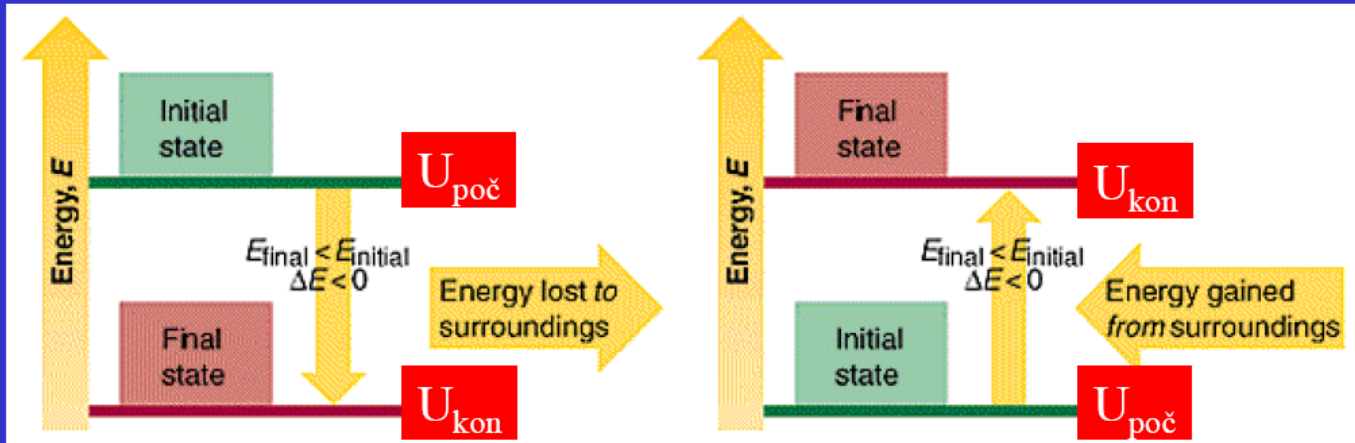
Změny U

Změny A, B, C způsobí stejnou ΔU

$$\Delta U = U_{\text{kon}} - U_{\text{poč}}$$

Výměna energie (tepla Q, práce W,...)

$$\Delta U = U_{\text{kon}} - U_{\text{poč}} < 0$$

$$\Delta U = U_{\text{kon}} - U_{\text{poč}} > 0$$

Energie uvolněna do okolí

Energie přijata z okolí

25

Vydané teplo $-Q$ ($Q < 0$)

Přijaté teplo $+Q$ ($Q > 0$)

Vzhledem k systému

26

Objemová práce, W

Práce vykonaná $-W$ ($W < 0$)

Expanze plynu $dV > 0$

Práce přijatá $+W$ ($W > 0$)

Stlačení plynu $dV < 0$

První věta (zákon) TD

$$\Delta U = Q + W$$

Ekvivalence práce a tepla

Standardní stav = definované podmínky pro srovnání

Dohodou stanovené, definují se pro g, l, roztoky

$$T_{\text{st}} = 298.15 \text{ K}$$

$$p_{\text{st}} = 100000 \text{ Pa} = 1 \text{ bar} \quad (\text{dříve } p_{\text{st}} = 1 \text{ atm} = 101325 \text{ Pa})$$

$$c_{\text{M}} = 1 \text{ M}$$

Značí se horním indexem nula H^0

Pozor: Standardní stav není stejný jako standardní podmínky (STP) pro plyny $p = 101.325 \text{ kPa}$ $T = 273.15 \text{ K}_{33}$

Reakční teplo při konstantním objemu, Q_V

Konstantní objem $V = \text{konst.}$

když $\Delta V = 0$ pak i $p \Delta V = 0$ a $W = 0$

$$\Delta U = Q_V$$

Reakční teplo při konstantním objemu je rovno ΔU

Reakční teplo při konstantním tlaku, Q_p

Konstantní tlak $p = \text{konst.}$ Běžná situace v chemii.

$$\Delta U = Q_p - p \Delta V \quad \text{vykonaná objemová práce}$$

$$U_2 - U_1 = Q_p - p (V_2 - V_1)$$

$$Q_p = (U_2 + p V_2) - (U_1 + p V_1) = H_2 - H_1 = \Delta H$$

Enthalpie $H = U + p V$ je stavová funkce, není to teplo

Při dodání Q_p se teplo přemění částečně na U a částečně na W

Enthalpie prvků

Enthalpie prvků H není známa (stejně jako sloučenin)

Pro prvky bylo dohodnuto:

$$H^0 = 0$$

při standardním stavu ($T = 298.15 \text{ K}$, $p = 1 \text{ bar}$)
a ve skupenství v němž se prvek vyskytuje ve standardním stavu

Slučovací enthalpie, $\Delta H^0_{\text{sluč}}$

$\Delta H^0_{\text{sluč}}$ ($= \Delta H^0_f$) pro reakci při níž vzniká **1 mol** látky z prvků ve standardních stavech ($H^0 = 0$) při standardních podmínkách p , T

Tabelované hodnoty pro sloučeniny $\Delta H^0_{\text{sluč}}$ [kJ mol^{-1}]

Reakční enthalpie, ΔH^0_r

$$\Delta H^0_r = \sum n_{\text{prod}} \Delta H^0_{\text{sluč}} (\text{Prod}) - \sum n_{\text{vých}} \Delta H^0_{\text{sluč}} (\text{Reakt})$$

ΔH^0_r udává o kolik se produkty reakce liší od výchozích látek

Reakční enthalpie, ΔH^0_r ze slučovacíh enthalpií

Hesovy zákony

První Hessův zákon nebo Lavoisier-Laplaceův zákon

Tepelný efekt reakce v jednom směru a opačném směru je číselně stejný, liší se znaménkem.

Druhý Hessův zákon

Součet reakčních tepel na cestě (počtu reakčních kroků) od reaktantů k produktům závisí jen na počátečním a konečném stavu, nezávisí na průběhu reakce.

Reakční enthalpie, ΔH^0_r

Lze vypočítat:

2) z vazebných enthalpií ΔH^0_b všech měnících se vazeb pro reakci

Reaktanty $\rightarrow$ Produkty

Energie spotřebovaná na přetržení vazeb A-A a B-B

Energie uvolněná při tvorbě vazeb A-B

$$\Delta H^0_r = \sum x \Delta H^0_b (\text{A-A}) - \sum y \Delta H^0_b (\text{A-B})$$

příklady 21 až 24

str. 71

Spontánní procesy

Změna entropie

$$\Delta S = S_{\text{konečné}} - S_{\text{výchozí}}$$

Spontánní procesy zvyšují entropii vesmíru

$$\Delta S_{\text{vesmíru}} > 0 \text{ spontánní proces}$$

$$\Delta S_{\text{vesmíru}} = 0 \text{ rovnováha}$$

Třetí věta (zákon) TD

Entropie ideálního krystalu při 0 K
je rovna **nule**

- ideální krystal neexistuje
- 0 K nelze dosáhnout

Referenční stav - perfektní uspořádání
- pohyb, vibrace, rotace ustaly

Boltzmannova rovnice

$$S = k \ln W$$

$$k = R/NA = 1.38066 \cdot 10^{-23} \text{ J K}^{-1}$$

W = počet mikrostavů
systému

Lze určit hodnotu S pro daný stav
(na rozdíl od H nebo U)

Standardní entropie

S^0 = Standardní entropie látky při 298 K a 1 bar

(o kolik se zvýší S látky při ohřátí z 0 K na 298 K)

$$S^0 = \Delta S = S(298 \text{ K}) - S(0 \text{ K})$$

Entropie klesá v řadě: $g > l > s$

Látka	$S^0, \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$
H ₂ O (g)	189
H ₂ O (l)	70
H ₂ O (s)	41
Na (g)	153
Na (s)	51

Výměna tepla mezi soustavou a okolím

pro $p = \text{konst}$

$$\Delta S_{\text{okolí}} = \frac{-\Delta H_{\text{syst}}}{T}$$

ΔH	$\Delta S_{\text{okolí}}$
< 0 exo	> 0 roste
> 0 endo	< 0 klesá

Přenos stejného množství tepla při nižší teplotě zvýší relativně více entropii okolí – chladnější okolí je více uspořádané a je pak více rozrušeno

Reakční entropie

$$\Delta S^0_{\text{reakční}} = \sum n_{\text{prod}} S^0_{\text{prod}} - \sum n_{\text{vých}} S^0_{\text{vých}}$$

Produkty – Výchozí

$\Delta S^0_{\text{reakční}} < 0$ pro reakce:

Vznikají tuhé nebo kapalné látky z plynů

Zmenšuje se celkový počet molů plynných látek

$\Delta S^0_{\text{reakční}} > 0$ pro reakce:

Vznikají **plynné** látky z tuhých nebo kapalných

Zvětšuje se celkový počet molů plynných látek

Spontánní procesy a Gibbsova volná energie

Reakce je samovolná (spontánní) když $\Delta S_{\text{vesmíru}} > 0$

$$\Delta S_{\text{vesmíru}} = \Delta S_{\text{systém}} + \Delta S_{\text{okolí}} = \Delta S_{\text{systém}} - \Delta H_{\text{syst}}/T > 0$$

$$\Delta H - T\Delta S_{\text{syst}} < 0$$

$$\Delta G = \Delta H_{\text{syst}} - T\Delta S_{\text{syst}}$$

$\Delta G \equiv$ Gibbsova volná energie

Gibbsova volná energie

1. ΔG je stavová funkce
2. ΔG° je Gibbsova volná energie za standardních podmínek
  - 298 K
  - 1 bar pro plyny
  - 1 mol l⁻¹ koncentrace
3. ΔG° tabelovány

Standardní slučovací Gibbsova volná energie

$\Delta G^\circ_{\text{sluč}}$ lze vypočítat z $\Delta H^\circ_{\text{sluč}}$ a S°

$$\Delta G^\circ_{\text{sluč}} = \Delta H^\circ_{\text{sluč}} - T\Delta S^\circ_{\text{sluč}}$$

ΔG^0_{reak} vypočtená z $\Delta G^0_{\text{sluč}}$

$$\Delta G^0_{\text{reak}} = \sum n_{\text{prod}} \Delta G^0_{\text{sluč}} (\text{prod}) - \sum n_{\text{vých}} \Delta G^0_{\text{sluč}} (\text{vých})$$

$$\Delta G^0 = c\Delta G^0_{\text{sluč}}(C) + d\Delta G^0_{\text{sluč}}(D) - a\Delta G^0_{\text{sluč}}(A) - b\Delta G^0_{\text{sluč}}(B)$$

Vliv teploty na ΔG^0

$$\Delta G^0 = \Delta H^0 - T \Delta S^0$$

$\Delta H^0 + \Delta S^0 + \Delta G^0$ Negativní při vysoké T

$\Delta H^0 + \Delta S^0 - \Delta G^0$ Pozitivní při všech T

$\Delta H^0 - \Delta S^0 + \Delta G^0$ Negativní při všech T

$\Delta H^0 - \Delta S^0 - \Delta G^0$ Negativní při nízké T

Rovnováhy chemických reakcí (kapitola 6.2.)

Chemická rovnováha

Přebytek produktu může obrátit průběh chemické reakce

Vliv složení na ΔG

$$\Delta G = \Delta G^0 + RT \ln Q$$

Reakční kvocient Q

$$Q = \frac{[C]^c [D]^d}{[A]^a [B]^b}$$

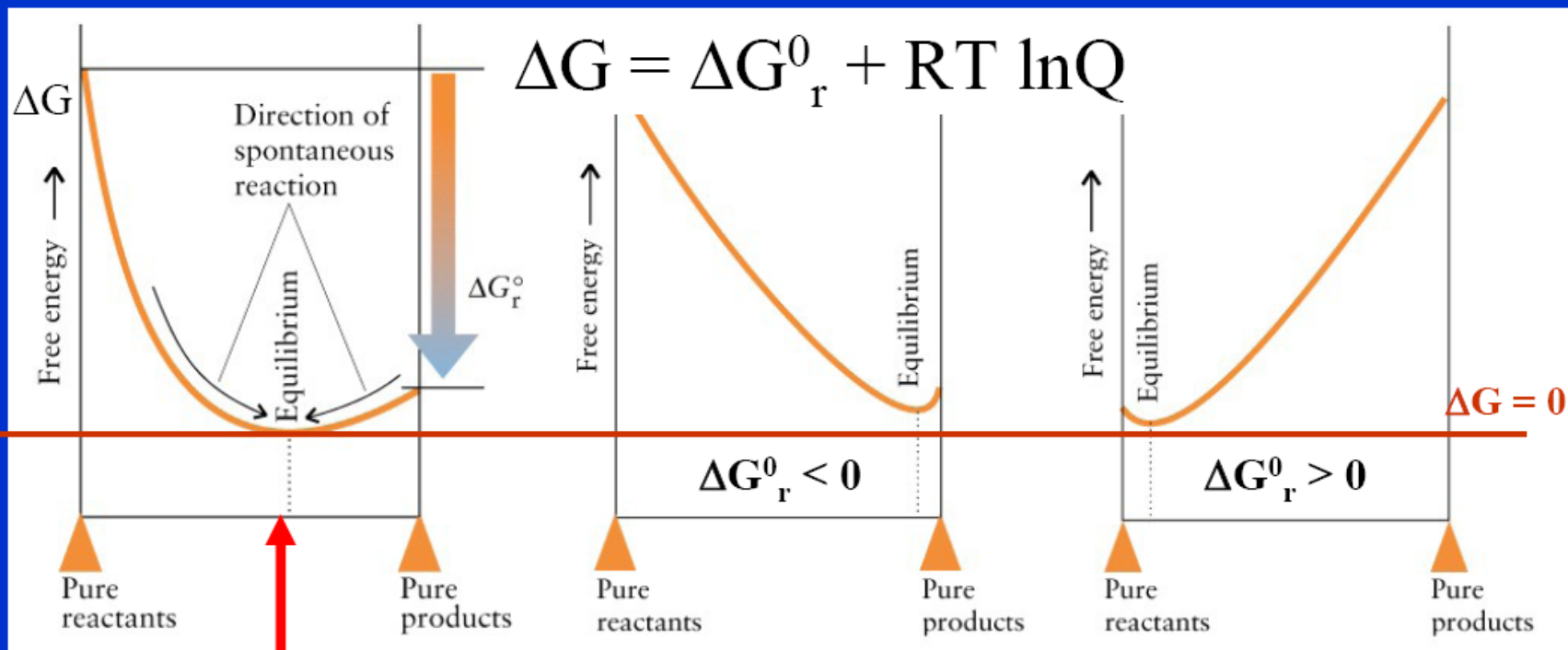
Na začátku reakce

$$Q = 0/1 \rightarrow 0$$

Úplná reakce:

$$Q = 1/0 \rightarrow \infty$$

Vliv složení na ΔG

$$Q = K$$

V rovnováze $\Delta G = 0$

ΔG^0 a rovnovážná konstanta K

$$\Delta G = \Delta G^0 + RT \ln Q$$

V rovnováze $\Delta G = 0$ a pak $Q = K$

$$\Delta G^0 = -RT \ln K$$

$$K = e^{-\frac{\Delta G^0}{RT}}$$

$$K = \frac{[C]^c [D]^d}{[A]^a [B]^b}$$

Rovnovážné koncentrace

ΔG^0 a rovnovážná konstanta K

ΔG^0	K	V rovnováze převládají ($\Delta G = 0$)
< 0	> 1	produkty
> 0	< 1	výchozí
$= 0$	$= 1$	

Rovnovážná konstanta K

$$K_c = \frac{[C]^c [D]^d}{[A]^a [B]^b}$$

K je funkcí pouze teploty

Čisté fáze (l, s) se ve výrazu nevyskytují, neovlivní rovnováhu

Koncentrace rozpouštědla se neuvažuje

K je bezrozměrná veličina,

koncentrace vztaženy na standardní stav 1 M

Guldberg-Waagův zákon

Obrácení rovnice, $K_{\text{nová}} = 1/K$

Násobení rovnice konstantou $K_{\text{nová}} = (K)^n$

Součet chemických rovnic

$$K = K_1 \times K_2$$

LeChatelierův princip

Princip pohyblivé rovnováhy

Termodynamicky reverzibilní reakce

V rovnováze přítomny produkty i výchozí

Vliv přidavku na reakční rovnováhu

K se nemění

sušicí látka pohlcuje vodu, posun doprava

plynný HCl uniká ze soustavy, posun doprava

přídavek inertu N_2 , neúčastní se reakce, **nemění** se počet molů, beze změny

$$\Delta G^0 = -RT \ln K$$

Vliv teploty na K

$$\ln K = -\frac{\Delta G^0}{RT} = -\frac{\Delta H^0}{RT} + \frac{\Delta S^0}{R}$$

K se mění s T

$$\ln \frac{K_2}{K_1} = \frac{\Delta H^0}{R} \left(\frac{1}{T_1} - \frac{1}{T_2} \right)$$

Exothermní reakce se chlazením

$$T_2 < T_1$$

posune doprava = K vzroste, $K_2 > K_1$

Iontové rovnováhy v roztocích (kapitola 6.3.)

Označí-li se elektrolyt obecným vzorcem BA, kde B je elektropozitivní a A – elektronegativní část molekuly, lze psát rovnici disociace elektrolytu:

Rovnováha děje je určena tzv. *disociační rovnovážnou konstantou* K_d :

$$K_d = \frac{[\text{B}^+][\text{A}^-]}{[\text{BA}]} \quad (11-6)$$

Disociační stupeň

$$\alpha = \frac{[\text{B}^+]}{c_{\text{BA}}} = \frac{[\text{A}^-]}{c_{\text{BA}}}$$

$$[\text{B}^+] = [\text{A}^-] = c_{\text{BA}}\alpha \quad [\text{BA}] = (1 - \alpha)c_{\text{BA}}$$

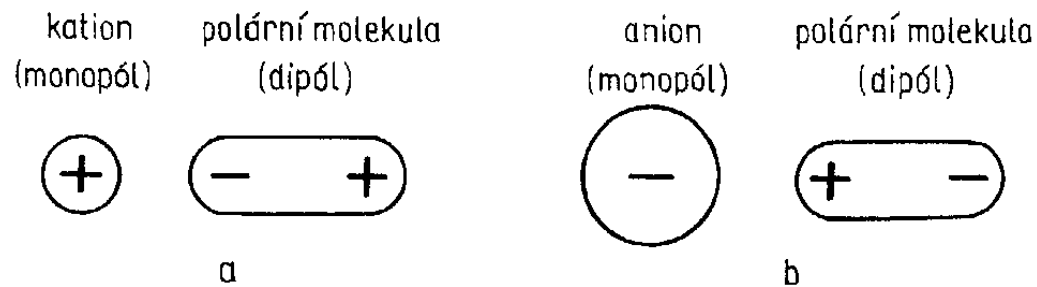
$$K_d = \frac{c_{\text{BA}}\alpha^2}{1 - \alpha}$$

$$\alpha = \sqrt{\frac{K_d}{c_{\text{BA}}}}$$

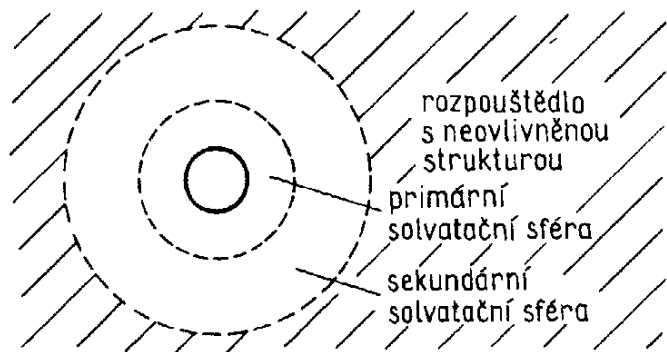
Kohlaurshova rovnice
pro slabé elektrolyty

Solvatace iontů

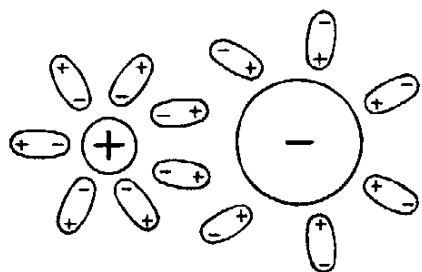
(ve vodě - hydratace)

Obr. 11-2. Energeticky nejvýhodnější vzájemné polohy monopólu a dipólu. Orientace dipólu: a) ke kationtu, b) k aniontu

Obr. 11-3. Primární a sekundární solvatační sféra iontu

Obr. 11-4. Iontový asociát (iontová dvojice) v roztoku

Kyseliny a zásady

Arrheniova teorie

První pokus o exaktní výklad podstaty acidobazického chování látek učinil Arrhenius (1887). Základem jeho výkladu byla představa, že *kyseliny a zásady jsou elektrolyty*, tedy látky schopné disociovat v roztocích na ionty.

Přitom *kyseliny* disociují podle obecné rovnice

Jejich disociací tedy vždy vzniká *proton* H^+ a kyselinový zbytek, anion A^- .

Zásady naproti tomu disociují podle rovnice

● Protonová teorie Brönsteda a Lowryho

Roku 1923 vytvořili Brönsted a Lowry nový myšlenkový přístup k chápání acidobazických dějů. Základní myšlenku disociace kyselin doplnili představou solvatace vznikajících protonů molekulami rozpouštědla; v případě vodného roztoku podle rovnice

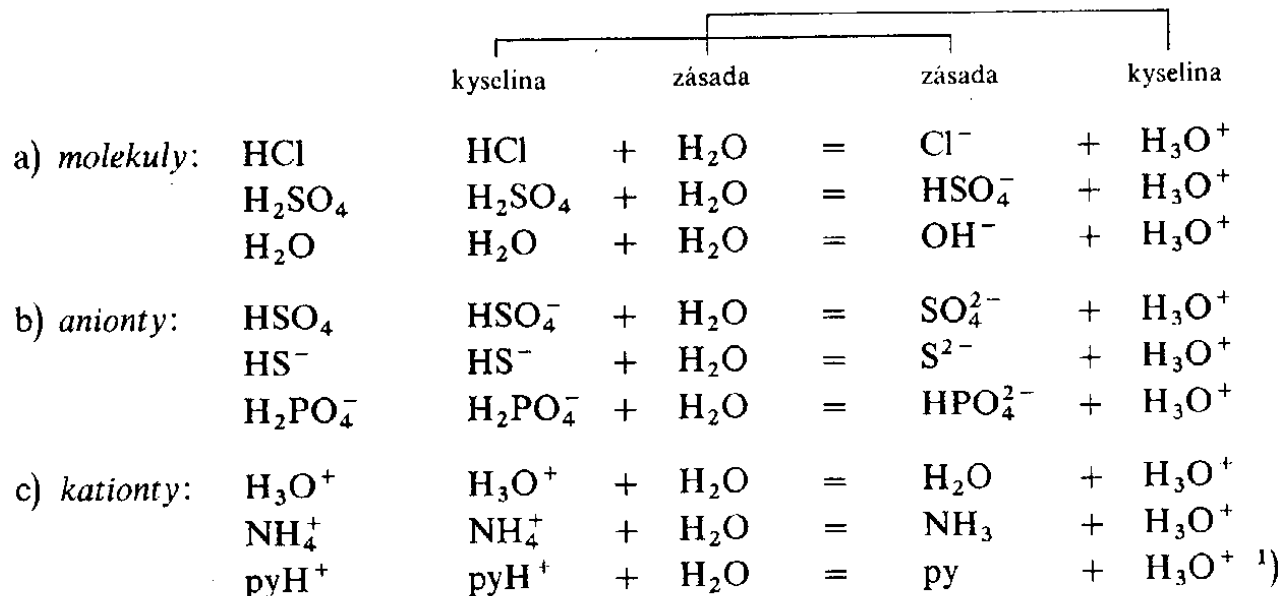

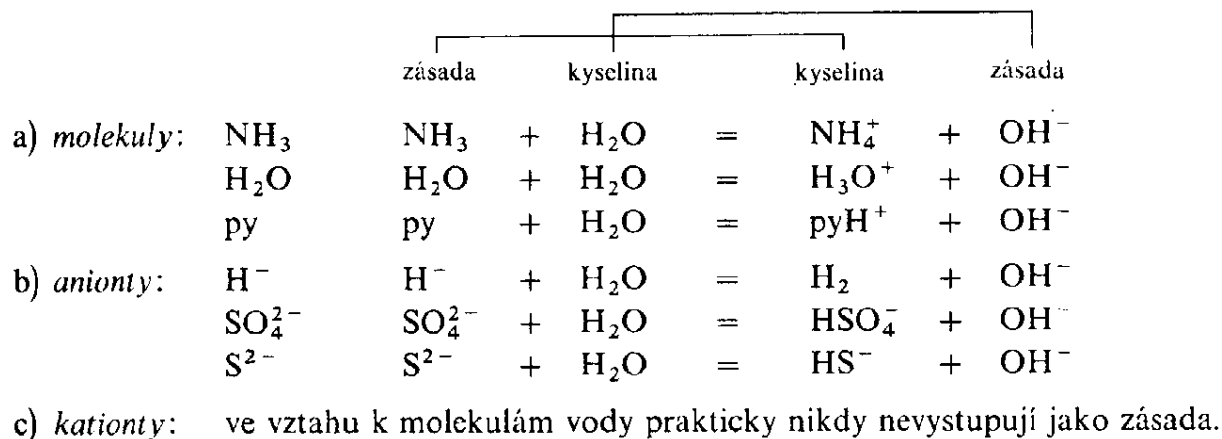

Látky chovající se jako kyseliny a zásady ve vztahu k vodě

kyseliny:

zásady:

Solvoteorie kyselin a zásad

Ještě obecnější přístup k výkladu acidity a bazicity látek představuje tzv. solvotografie kyselin a zásad, vytvořená Guttmanem a Lindqvistem (1954).

Teorie je použitelná k výkladu acidobazických dějů jak v protických, tak i aprotických¹⁾ rozpouštědlech. Vychází z představy, že každé rozpouštědlo je *autoionizováno*.

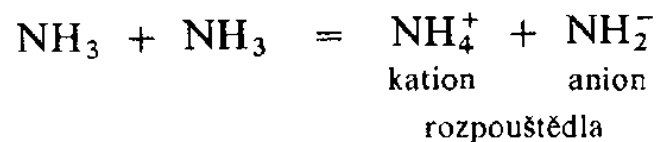
Označuje za tzv. *solvokyseliny* takové látky, které interagují s rozpouštědlem tak, že zvyšují koncentraci kationtů vytvářených autoionizací rozpouštědla.

Za *solvozásady* považuje látky, které při styku s rozpouštědlem zvyšují koncentraci aniontů produkovaných autoionizací rozpouštědla.

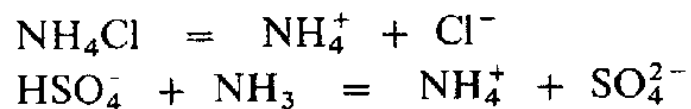
Za neutralizaci považuje solvotografie zpětný průběh autoionizační reakce nebo v širším slova smyslu reakci solvokyseliny se solvozásadou.

Kapalný amoniak
(protické rozpouštědlo)

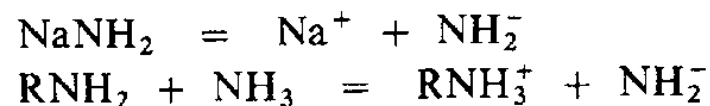
Autoionizace rozpouštědla:

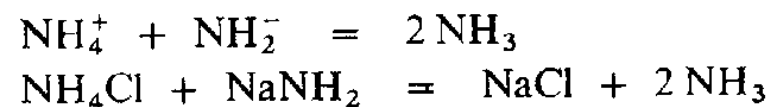
Příklady ionizace kyseliny:

Příklady ionizace zásady:

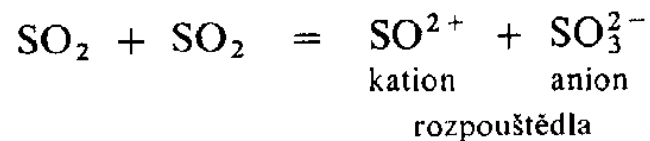

Příklady neutralizačního děje:

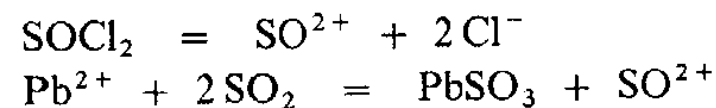

Kapalný oxid siřičitý
(aprotické rozpouštědlo)

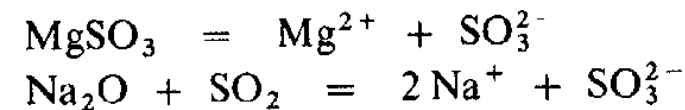
Autoionizace rozpouštědla:

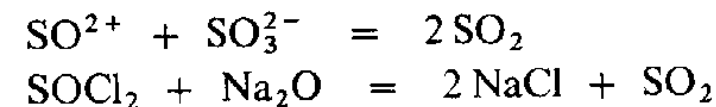
Příklady ionizace kyseliny:

Příklady ionizace zásady:

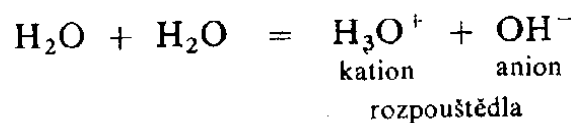
Příklady neutralizačního děje:

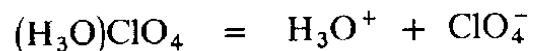
Voda

(protické rozpouštědlo)

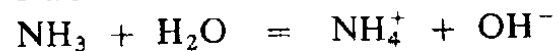
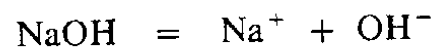
Autoionizace rozpouštědla:

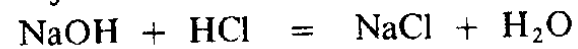
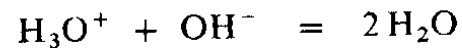
Příklady ionizace kyseliny:

Příklady ionizace zásady:

Příklady neutralizačního děje:

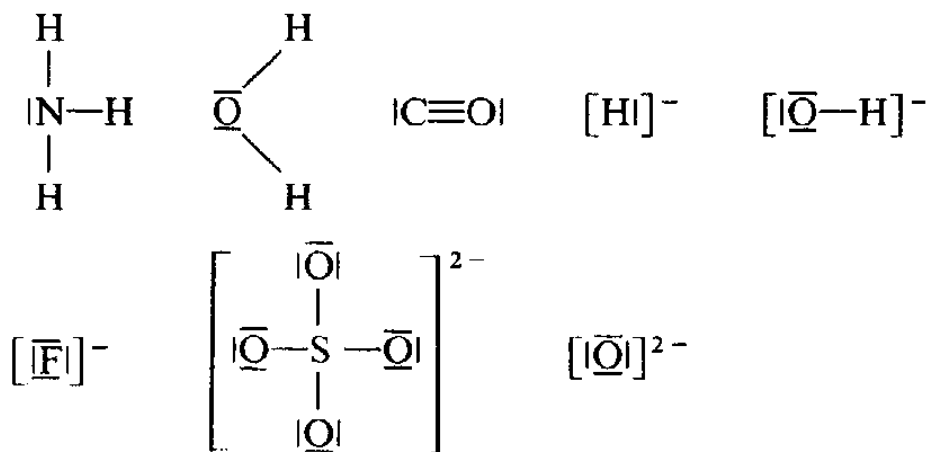

Lewisova teorie kyselin a zásad

Představa kyselosti a zásaditosti látek může být založena na ještě širším a obecnějším základě. Velmi širokou a obecnou definici pojmů kyseliny a zásady podal již roku 1923 Lewis. Jeho koncepce však byla přijata a rozvíjena teprve po roce 1938.

Lewis označuje za *zásadu* každou částici, která má alespoň jeden volný (nevazebný) elektronový pár schopný zprostředkovat vznik kovalentní (donor-akceptorové) vazby s dalším atomem, iontem či jiným atomárním uskupením.

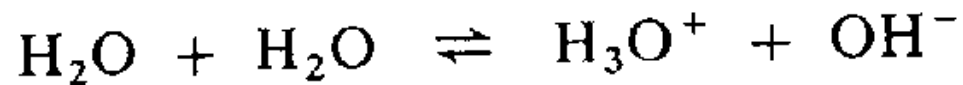
Ve funkci Lewisových zásad jsou schopny vystoupit prakticky všechny molekuly a ionty s nevazebnými elektronovými páry, tedy všechny částice nukleofilní (str. 137), např.

Jako *kyseliny* chápe Lewis ty částice, které jsou schopné volný elektronový pár zásad využít k tvorbě kovalentní (donor-akceptorové) vazby, již se k bázi připoutají. Lewisovými kyselinami jsou proto všechny elektrofilní částice (str. 137):

Acidita a bazicita vodných roztoků

I v chemicky čisté vodě probíhá autoionizační (acidobazický) děj

$$K_{\text{H}_2\text{O}} = [\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-] \quad \text{iontový součin vody}$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-] \approx 10^{-14} \text{ mol}^2 \text{ l}^{-2} \quad \text{teplota } 25 \text{ }^\circ\text{C}, \text{ tlak } 100 \text{ kPa}$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+] \approx 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}$$

$$[\text{OH}^-] \approx 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}$$

neutrální prostředí

1. vodný roztok kyseliny
(kysele reagující roztok)

$$[\text{H}_3\text{O}^+] > 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}; \quad [\text{OH}^-] < 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}$$

2. vodný roztok zásady
(zásaditě reagující roztok)

$$[\text{H}_3\text{O}^+] < 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}; \quad [\text{OH}^-] > 10^{-7} \text{ mol l}^{-1}$$

Pojem pH (a pOH) vodných roztoků

Již Sørensen doporučil používat vztah (12-2) v logaritmované formě

$$\log 10^{-14} \approx \log [\text{H}_3\text{O}^+] + \log [\text{OH}^-]$$

$$14 \approx \text{pH} + \text{pOH}$$

Veličinu pH definujeme jako záporný logaritmus aktivity iontů H_3O^+

Disociační konstanta kyseliny

$$K_{\text{HA}} = \frac{[\text{A}^-][\text{H}_3\text{O}^+]}{[\text{HA}]}$$

(rovnovážná konstanta děje $\text{HA} + \text{H}_2\text{O} = \text{A}^- + \text{H}_3\text{O}^+$)

$$\alpha = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+]}{c_{\text{HA}}} \quad \text{resp.} \quad \alpha = \frac{[\text{A}^-]}{c_{\text{HA}}}$$

disociační stupeň

$$\text{pH} = -\log [\text{H}_3\text{O}^+] = -\log (c_{\text{HA}}\alpha)$$

$$\text{pH} = -\log \sqrt{c_{\text{HA}}K_{\text{HA}}}$$

$$\text{pH} = -\log c_{\text{HA}}$$

silná kyselina

$$\text{pH} = -\frac{1}{2} \log c_{\text{HA}} + \left(-\frac{1}{2} \log K_{\text{HA}}\right)$$

slabá kyselina

Disociační konstanta zásady

$$K_{\text{BOH}} = \frac{[\text{B}^+][\text{OH}^-]}{[\text{BOH}]}$$

Disociační stupeň zásad α je definován takto:

$$\alpha = \frac{[\text{B}^+]}{c_{\text{BOH}}} \quad \text{resp.} \quad \alpha = \frac{[\text{OH}^-]}{c_{\text{BOH}}}$$

$$\text{pH} = 14 + \log c_{\text{BOH}}$$

$$\text{pH} = 14 - \frac{1}{2}\text{p}K_{\text{BOH}} + \frac{1}{2}\log c_{\text{BOH}}$$

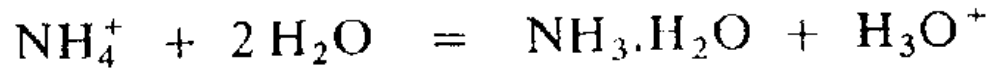
silná zásada

slabá zásada

Hydrolýza solí

Hydrolýza kationtů

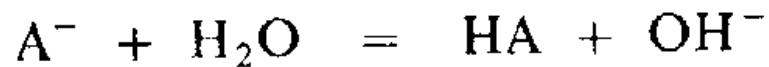
Jako hydrolýza kationtů se označují děje obecného typu (zjednodušeně)

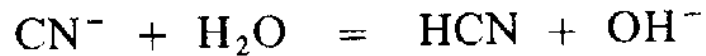
Schopnost hydrolyzovat mají pouze kationty odvozené od slabě bazických hydroxidů, resp. oxidů. Hydrolýza kationtů silných bází, např. Na^+ , K^+ , Ba^{2+} vůbec neprobíhá.

Hydrolýza aniontů

Hydrolýza aniontů probíhá podle rovnic

Dalším příkladem je hydrolýza kyanidového iontu:

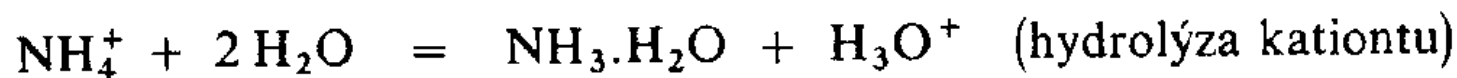

Hydrolýzy jsou schopny výhradně anionty slabých kyselin. Hydrolýza aniontů silných kyselin např. ClO_4^- , Cl^- , HSO_4^- ve vodném roztoku nenastává.

pH roztoku soli silné kyseliny a slabé zásady se ustaví na hodnotě dané vztahem

$$\text{pH} = 7 - \frac{1}{2}\text{p}K_{\text{BOH}} - \frac{1}{2}\log c_s$$

chlorid amonný

Hodnota pH roztoku soli slabé kyseliny a silné zásady je dána vztahem

$$\text{pH} = 7 + \frac{1}{2}\text{p}K_{\text{HA}} + \frac{1}{2}\log c_s$$

kyanid sodný

